

Damene som får opp dampen

Sykmeldt? Det er helt uproblematisk. Det er et mye større problem at du faktisk *er* på jobb.

Dr. scient i helsepsykologi, gründer og daglig leder av Humentor, Hilde Grønningseter, rister oppgitt på hodet. Hun er forundret over at politikere og næringslivsledere er så fokusert på de som *ikke* produserer. Det er et stadig mas om å få ned sykefraværet, fokus på IA-bedrifter og de nesten 300.000 menneskene som er sykmeldt til enhver tid. Noen er *virkelig syke*, men mange har enten vondt i viljen, eller dårlig moral kombinert med liten arbeidslyst.

– Det er helt krise! Det er mye mer å hente dersom fokus flyttes fra dem som ikke produserer til dem som faktisk produserer, sier Grønningseter.

Doktoren har bakgrunn fra både helsevesen og idrettsliv, og konstaterer at fokuset er fundamentalt forskjellig i de to verdene; helsevesenet er opptatt av hva som gjør folk dårlige, mens idretten trener på hva som gjør folk bedre.

– I Humentor ser vi på bedriften som en prestasjonsarena og hvilke tiltak som faktisk virker. Vi har fokus på bunnlinjen, og det er ingen hemmelighet at det er mye å hente, fortsetter hun.

Tyven heter produktivitetsslekasje

I en bedrift med 100 ansatte og et sykefravær på seks prosent, er i snitt 46 prosent av de ansatte aldri borte fra jobben, mens 27 prosent har et fravær på mellom én og fire dager. 21 prosent er borte mellom fire dager og én måned, mens mellom seks og ti prosent er borte fra jobb i mer enn 30 dager.

– Jeg forundres over at hele IA-systemet er bygget opp rundt de mellom seks og ti prosentene, sier Grønningseter.

De totale sykefraværskostnadene i Norge er på over 30 milliarder kroner, og 80 prosent av disse kostnadene står de langtids-sykemeldte for.

– Men det er ikke sykefraværet som er den største uønskede humankostnaden. Pro-

duktivitetsslekasjen er dobbelt så stor. Alt for mange jobber rett og slett for halv maskin, sier kollega og partner Ingvild Bockelie Jebsen.

Etter 11 års forskning, både kvalitativt og statistisk, fant Grønningseter opp begrepet «produktivitetsslekasje». Hun definerer det som redusert arbeidsinnsats på grunn av dårlig mestring av stress på jobben, kombinert med dårlig helse.

– Det som er interessant, er at selv om du ikke har sykefravær, kan du ha store produktivitetsslekasjer. Da er det et mål å finne ut hvor stor produktivitetsslekasjen er, og hva som er årsaken, sier Grønningseter.

Løsningen

Sykefraværet i et utvalg på 2.500 ansatte i Humentors database, er på 6,4 prosent og koster rundt 77 millioner kroner i året. Produktivitetsslekasjen i basen er på 12 prosent og koster nesten det dobbelte.

– Produktivitetsslekasjer går rett på bunnlinjen, sier Jebsen.

– Og det er en kjent sak at man bare endrer det man måler. Problemet er at man-

ge bedriftsledere ikke tør spørre hvordan de ansatte har det. De er redde for å måle. Lederen kan gjennomføre tiltak han *tror* hjelper, men det er bare gjennom måling vi får gjennomført de tiltakene vi *vet* fungerer.

– Hva betyr det i praksis?

– Først gjennomfører vi en overordnet kartlegging på gruppenivå hvor de ansatte, anonymt, forteller hvordan de har det i forhold til nærmeste leder, hva som stresser, om de har helseplager og hvilke mestringstrategier de bruker. Den nærmeste lederen er svært viktig for trivselen, sier Jebsen.

Neste skritt er å finne ut hvilke tiltak som fungerer, som for eksempel ergonomiske tiltak, bedre møtestruktur og lage arenaer for å bli hørt.

– I tillegg gjennomfører vi en helseprofiltest. Den sier noe om helserisiko på sikt. Folk må ha et visst oksygenopptak, eller så klarer de ikke jobben sin, sier Grønningseter.

De ansatte får blant annet svar på kondisjonen, kroppsmasseindeks, fettprosent, blodtrykk, sukkerinnholdet i blodet, kolesterol og generell helsetilstand. Testene følges opp med et stressmestringsprogram. Bedriftene følges over en periode og blir testet på nytt.

– Vi gjennomførte slike tester på rundt 80 ansatte to dager i forrige uke, og av alle vi testet, ble åtte sendt videre til fastlegen, sier Grønningseter.

Hjelper det?

Humentor har en kundebase på mellom 5.000 og 10.000 personer. Blant dem som har brukt Humentor for å mestre stress og redusere sykefraværet og produktivitetsslekasjene, er SAS, StenaLine og NCC. I snitt har sykefraværet på de selskapene Humentor har på kundelisten, falt med 43 prosent.

– På et halvt år har samlet sykefravær hos 70 ansatte blitt redusert med en halv million kroner, forteller Grønningseter.

– Hvor mye koster det å følge deres program?

– En organisasjon med 100 ansatte kommer langt for 350.000 kroner, sier Jebsen.

Hvis denne bedriften er en typisk lavtlønnsbedrift og har et sykefravær på fem prosent, har bedriften totale sykefraværskostnader på tre millioner kroner i året.

– Vi garanterer en reduksjon i sykefraværet på minst 20 prosent, sier Grønningseter.

I kroner betyr det minimum 600.000 kroner i sparte sykefraværskostnader i løpet av ett år.

– I tillegg kommer gevinsten ved reduserte produktivitetsslekasjer. Vi kan dokumentere i snitt 20 prosent reduksjon av humankost over tre år. Når bedriften har skåret til benet og fortsatt krever økt innsats av sine ansatte, er det mye å hente på å holde fokus på stressmestring og utholdenhet på jobben, sier Jebsen.

HILDE ORELD
HILDE.ORELD@FINANSAVISEN.NO

FÅR OPP DAMPEN: Hilde Grønningseter og Ingvild Bockelie Jebsen vet hvilke knapper de skal trykke på for at både de ansatte og bunnlinjen skal bli bedre.